

ความดีดชาดของ

สมเด็จพระสังฆราช

ปาราชิก สิกาสามคณร้อง ปักกำลังอยู่ในระหว่างสอบสวน โดยคณะกรรมการซึ่งสอบ ฝ่าย ครั้งที่สองเฉพาะพระกรรมการมหาเถร ตัดสินคดี

เรียนรู้ สมเด็จพระ

เสฐียรพงษ์ วรรณปก

ผมประทับใจในภาษาเขียนของสมเด็จพระสังฆราชมาก ผมว่าพระองค์ท่านเขียนหนังสือมีเสน่ห์ ใช้คำกะทัดรัด แจ่ม กระชับ ทุกครั้งที่อ่านพระนิพนธ์ของพระองค์ท่าน นึกถึงคำพูดของพระยามิลินท์ กล่าวหลังจากฟังพระนาคเสนอธิบายว่า “แจ่มแจ่มๆ พระคุณเจ้า”

อยากแนะนำให้แฟนมติชน หาหนังสือ “สี่สิบห้าพรรษาของพระพุทธเจ้า” หรือไม่กี่ “คำอธิบายเรื่องปัญญาในปฏิสัมภิทามรรค” อะไรนี้แหละจำไม่ถนัด หรือง่าย ชัดเจนกว่านั้นก็คือ “พระพุทธเจ้าของเรานั้นท่านเลิศล้ำ” เข้าใจว่าเล่มหลังนี้ทรงเขียนให้เด็กอ่าน

มีเรื่องเล่าในหมู่ศิษย์ใกล้ชิดว่า ในขณะที่ภาษาเขียนของพระองค์ “ดีมีกมก” แต่เทศนาโวหาร (ภาษาเทศน์นั้นแล) เย็นเยือกขนาดหนัก อาจารย์วชิรฐ เดชกุญชร (ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม) กระซิบให้ผมฟังว่า เมื่อครั้งเป็นตำรวจวัง รับสนองงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาจารย์ได้รับพระราชทานเทพศาสตราภัณฑ์เทศนาของสมเด็จพระเจ้า มาฟัง นึกว่าแล้วก็แล้วไป ที่ไหนได้ วันหนึ่งพระองค์รับสั่งถามว่า “ฟังเทศน์เป็นยังใจ”

“ผมจึงสะดุ้งเลย ไม่นึกว่าจะถูกรับสั่งถาม” อาจารย์สารภาพ “ก็ต้องกราบทูลตามตรงว่า ฟังไม่จบ เพราะสมเด็จพระท่านเทศน์ช้ามาก”

ในหลวงรับสั่งว่า “ฟังเทศน์ไม่เป็น อย่างนี้กลัวหน้าไปก่อนพระสี ว่าท่านจะเทศน์อย่างไร” ทำให้เราได้สติ รู้หลักในการฟัง อาจารย์กล่าวด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ

พูดถึงภาษาเทศน์ของสมเด็จพระ ได้ฟังสมเด็จพระเทศน์ทางวิทยุตั้งแต่สมัยยังเป็นพระศาสนโสภณ อธิบายพรหมวิหารสี่ ทรงออกเสียงคำว่า “เมตตา” ว่า “เมตตา” ทุกครั้ง สะดุดหูอย่างยิ่งเพราะไม่เคยได้ยินใครอ่านอย่างนี้

นึกว่าพระองค์ท่านออกเสียงผิด ที่ไหนได้เมื่อมาศึกษาอย่างละเอียดถึงฐานגרธของภาษาบาลี อ้าว เราผิดเอง (อือ) เขาว่าอย่างนี้ครับ “สระ เอ.โอ ถ้าอยู่หน้าพยัญชนะ

ชอนหรือพยัญชนะสังโยคให้นับเป็นรัสสะ”

เสียง เอ ในคำว่า “เม” สะกดด้วย ต สองตัว “เมตตา” แม้จะเป็นเสียงที่หะ (เสียงยาว) ต้องอ่านเป็นเสียง “รัสสะ” (เสียงสั้น) เพราะฉะนั้น “เมตตา” จึงอ่านว่า “เมตตา” ด้วยประการฉะนี้

ผมอ่านหลักไวยากรณ์ถึงตรงนี้ ต้องเอาหัวโขกพื้น หัวคั้งทำโทษตัวเอง ที่นึกตำหนิสมเด็จพระท่านทุกครั้งที่ได้ยินพระองค์ออกเสียงว่า “เมตตา”

อีกเรื่องหนึ่งที่เล่ากันว่า สมเด็จพระท่านใช้แต่พระคุณ ไม่ใช่พระเดชบ้างเลย การแก้ปัญหาบางเรื่องจึงไม่สำเร็จ เพราะเจอพระที่ถือด้านดังกรณีสมิ์เขี้ยวและเจ้าสำนักดาวเทียมเป็นตัวอย่าง

แปลไทยเป็นไทยก็ว่า “สมเด็จพระท่านอ่อนเกินไป” ผมก็เคยคิดเช่นนี้ แต่แล้วก็เหมือนเรื่อง “เมตตา” ผมผิดตามเคย!

ยกตัวอย่างกรณีสมิ์เขี้ยว พระรูปนี้ต้องขอหาเมตุน

สมเด็จพระ

ปาราชิก สิกาสามคนร้องเรียน มหาเถรสมาคมตกลงให้ผู้ปกครองชั้นต้น (คือ อุปัชฌาย์ อาจารย์ เจ้าคุณตำบล) สอบสวน ผู้ถูกกล่าวหา ตามวิธีสอบสวนแบบ “นิกคกรรม” (คือ การสอบแบบสามศาล ศาลชั้นต้น ชั้นอุทธรณ์ และชั้นฎีกา) เมื่อตั้งเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัดสอบแล้ว กรรมการท่านก็เอ้อระเหยลอยชาย สอบไม่เสร็จสักที เพราะท่านก็ “ลอบหน้าปะจมูก” ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกศิษย์ใกล้ชิด จะพินิจไม่กล้าฟัน แล้วเมื่อไหร่จะถึงอุทธรณ์ ฎีกาละครับ

เมื่อชาวพุทธหลายฝ่ายเร่งเร้าให้สอบให้เสร็จเร็วไว เพราะชาวพระดังรูปนี้ฮือฮาไปทั่วโลก มีไชแต่เมืองไทย พระศาสนาวัธหลงลงทุกวัน คณะกรรมการผู้สอบก็วินิจฉัยออกมาว่า “ผิดเล็กน้อย” (แค่ทุกกฎ หรือปาจิตติย์) คำในวงเล็บนั้นเป็นชื่อของความผิดเล็กน้อย เล่นเอาอึ้งกิมกี่ที่วงการ เมื่อเรื่องมาถึงศาลอุทธรณ์ เจ้าคณะภาคผู้เป็นประธานสอบก็ไม่เอาเรื่อง ทำลิ้มๆ เสีย ให้กาลเวลาแก้ไข นานไปเสียงวิพากษ์ของสังคมก็จะจางไปเอง

ใครๆ ก็มองไปที่สมเด็จพระสังฆราช หว่าท่านไม่ทำอะไรเลย นั่งอยู่เฉยๆ บ้างก็คิดไปไกลว่า อ้อ เรื่องพระธรรมยุต สมเด็จพระท่านเป็นพระธรรมยุต ก็ต้องปกป้องกันเอง! บ้างก็ว่า สมเด็จพระท่านอ่อนแอ ไม่กล้าฟันทั้งๆ ที่มีพระอำนาจ

ผู้ที่นิ่งไม่ติดคือสมเด็จพระสังฆราชครับ พระองค์ทรงร้อนพระทัย ที่เรื่องนี้ไม่ก้าวหน้าไปถึงไหน แต่ในเมื่อเรื่อง

นี้กำลังอยู่ในระหว่างสอบสวน โดยคณะกรรมการซึ่งสอบตาม “กฎนิคทกรรม” ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง พระองค์จะไปแทรกแซงมิได้ ทำได้แค่แจ้งฟังคนก่อนว่า “ธรรมยุติด้วยกันปกป้องกันเอง”

และแล้วด้วยพระปรีชาสามารถ พระองค์ทรงนึกได้ว่า ตำแหน่ง “สกลมหาสังฆปริณายก” มีอำนาจสองอย่าง ทั้งด้านบริหารปกครองและด้านตุลาการ เมื่อใช้อำนาจทางด้านตุลาการ สั่งให้ “ศาลพระ” พิจารณาคดีความแล้ว ไม่ไปถึงไหน ก็มีอีกช่องทางหนึ่งคือ พระสกลมหาสังฆปริณายก ต้องทรงใช้อำนาจทางการบริหารปกครอง จึงทรงเรียกมือกฎหมายมาปรึกษาแล้วก็มีคำสั่งให้สอบสวนคดี (เรียกตามภาษาพระว่าอธิกรณ์) สมเด็จพระญาณสังวรเถร “สลัปรักตะเลไต้” ที่อื้อฉาวตอนนั้นมาเป็นหลักฐานในการสอบ

ใครยังความจำดีคงจะนึกได้ว่าช่วงนั้นสมเด็จพระญาณสังวรเถรไปพักแรมตามโรงแรมต่างๆ ทองเที่ยวแม้กระทั่งสถานบันเทิง จ่ายเงินโดยรูดการ์ด (ที่สตรีผู้คร่ำครวญทำบัตรให้ใช้ตามชอบใจ) เรื่องก็อื้อฉาวขึ้นมา

สมเด็จพระสังฆราชก็ทรงใช้อำนาจทางการบริหารในฐานะสกลมหาสังฆปริณายก รับสั่งให้ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณาเรื่องนี้ เรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาให้ความกระจ่าง มี สมเกียรติ อ่อนวิมล ในฐานะผู้ไปสืบเสาะทำสารคดีเรื่อง “สลัปรักตะเลไต้” เจมส์ คัดดี บินทอง ผู้จัดทำวิทยุโทรทัศน์เกาะติดเรื่องนี้, เจ้าหน้าที่ธนาคารผู้ออกบัตรเครดิต, ตำรวจเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ผู้พิสูจน์ลายเซ็น, อธิบดีกรมการศาสนาและรองอธิบดี, และอะแยม หมู ผู้เกาะติดเรื่องนี้มาโดยตลอด เข้าร่วมประชุมและให้ข้อมูลแก่มหาเถรสมาคม

ผมได้เห็นวิธีการประชุมมหาเถรสมาคม (ซึ่งเชื่อว่าเป็นครั้งแรกและครั้งเดียว) ที่มีฆราวาสมาเกี่ยวข้องด้วยการประชุมมีสองครั้ง ครั้งแรก รับฟังหลักฐานจากหลาย

ฝ่าย ครั้งที่สองเฉพาะพระกรรมการมหาเถร ตัดสินคดี

เจ้าหน้าที่ธนาคารก็อธิบายเรื่องการออกบัตรเครดิต รวมถึงการใช้บัตรรูดเงิน เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศผู้ออกพาสปอร์ตก็ตี ตำรวจผู้พิสูจน์หลักฐานก็ตี ก็ฉายความรู้แก่พระท่านว่า จะรู้ว่ลายเซ็นเป็นคนเดียวหรือไม่ต้องดูกันอย่างไรในแง่หลักวิชา

ตามด้วยนายสารคดี “สลัปรักตะเลไต้” อาจารย์สมเกียรติฉายให้ดูของนางโลมที่สมิ์เขียวไปเที่ยว ฉายโรงแรมที่พักไปค้างคืน ดูลายเซ็นผู้เช็กอิน ตามไปดูถึงเตียงนอน เอาให้พระคุณเจ้าหายสงสัย ฉายไปก็ย้ำว่า “พระเดชพระคุณดูเอาก็แล้วกัน ว่าพระจะนอนที่ไหน สีกาจะนอนที่ไหน” (ฮา)

วันนั้นฉายข้อมูลอย่างเดียวกันหมดเวลา สมเด็จพระญาณสังวรเถรเดินออกมา อุทานว่า “ถ้ามันเป็นอย่างนี้ มันควรจะไปนานแล้ว”

การประชุมครั้งที่สอง ฉายให้เห็นความเด็ดขาดของสมเด็จพระสังฆราช (ที่ใครๆ ปราบมาว่า อ่อนแอ) สมเด็จพระญาณสังวรเถรเป็นรายบุคคล เริ่มด้วยสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสามพระยา

“สมเด็จพระญาณสังวร”

“สิก” สมเด็จพระญาณสังวรยกกล่าวหนักแน่น

“แล้วเจ้าคุณจะว่าไง” ตรัสถามไปที่ละรูปๆ คำตอบเป็นเอกฉันท์ว่า “สิก สิก”

นั่นแหละครับ จึงมีคำสั่งมหาเถรสมาคม ลงพระนามโดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ให้ผู้ถูกกล่าวหา “สละเพศภิกษุในเจ็ดวัน”

ได้เห็นความเด็ดขาดแห่งสมเด็จพระผู้ทรงใช้แต่พระคุณมาตลอด ถึงคราวใช้พระเดชก็ทรงใช้ได้อย่างเด็ดขาดจริงๆ

และแล้ว พระภิกษุมหาเถรานุเถระนั้นก็กลายเป็นสมิ์เขียว ด้วยประการฉะนี้แล